

Dit wordt een moeilijk hoofdstuk, in de komende periode ga ik een aantal dierbaren verliezen. Dan heb ik het over het verlies van mijn beide ouders, maar ook de huisdieren moest ik gaan missen. Het schrijven van dit hoofdstuk heb ik tot als bijna laatste uitgesteld omdat het ook emotioneel een zwaar stuk was.

Moeder

Gedurende de jaren dat ik nog maar een paar jaar in Nijmegen werkte ging het slecht met de gezondheid van mijn moeder. Ze was altijd al wat ziekelijk en zwak, maar ze ging nu snel achteruit. Door haar straatangst kwam ze nauwelijks buiten het huis, alleen onder begeleiding van mijn vader of ik durfde, ze naar buiten. Ze at weinig en leefde voornamelijk in een stoel in de woonkamer. Daarbij dronk ze ook te veel, al in de middag begon ze aan de cognac, verdund met Rivella. Als ze te zwak of vermoeid was dwong ze bijna mijn vader om de fles uit de keuken te halen en bij haar neer te zetten. 's Avonds at ze nauwelijks iets en tegen de avond was ze te ver heen om nog naar de slaapkamer te gaan, daarom overnachtte ze slapend in de stoel. Mijn vader deed de boodschappen en deed zo goed als hij dat kon het huishouden. Dat ging want hij was de hele dag thuis, dankzij de afkeuring voor werk. Een paar jaar geleden had hij in zijn werk als huisschilder een val van een trap gemaakt en daarbij z'n heup gebroken. Na weken van ziekenhuisverpleging en revalidatie werd hij definitief afgekeurd voor werk. Achteraf gezien kwam dat handig uit, zo kon hij mijn moeder verzorgen en het huishouden doen. Zo ging dat die jaren dag in, dag uit. Een verbetering van die situatie was niet in zicht. Ze rookte daarbij ook nog behoorlijk en ze misschien daardoor kreeg ze last van haar longen, er werd een longembolie geconstateerd door de artsen. Om de ademhaling te verlichten kreeg ze een zuurstoffles thuis. Die stalen fles van een meter hoog stond naast haar stoel en een aantal uren per dag ademde ze via een slangetje in haar neus. Dat speelde allemaal terwijl ik in Nijmegen woonde en werkte. Als ik eens in de veertien dagen thuis kwam zag ik situatie, maar de toestand leek stabiel.

Aan het eind van het jaar 1989 besloot ik toch rondom de Kerstdagen een paar weken op vakantie te gaan. De reis van twee weken ging naar Sri-Lanka en de terugkomst was op 8 januari 1990. Zo kon ik Oud- en Nieuw ergens anders vieren dan thuis. De ervaring was dat de viering van de jaarwisseling thuis nooit prettig verliep, voornamelijk door het drankgebruik van mijn moeder waardoor haar stemming boosaardig en agressief werd. Menigmaal ging ik door de vervelende stemming in huis op oudjaarsavond al vroeg in de avond naar mijn kamertje boven.

De rondreis door Sri Lanka verliep prettig en zoals verwacht, hoewel ik de laatste drie dagen mij wat ziekelijk en verward voelde. Bij terugkeer op Schiphol zou mijn vader, zoals afgesproken mij ophalen, want voor de terugreis naar Nijmegen, zou ik eerst een tussenstop in het ouderlijk huis in Amsterdam maken. Zodra ik met mijn tas door de douane kwam zag ik mijn vader bij de wachtenden staan, maar zijn gezichtsexpressie baarde mij zorgen. Direct vroeg ik "hoe is met Annie?". Zijn gezicht betrok nog meer en hij zei: "ik moet je wat vertellen, ze is niet meer ...". Langzaam zijn we naar een bankje gegaan en daar heeft hij mij in het kort verteld wat er gebeurd was. Na zijn korte verhaal dat er met onderbrekingen uitkwam, zei hij nog: "zal ik koffie voor je halen?". Met betraande ogen schudde ik

nee. Even verderop zag ik een paar dames van de voormalige reisgroep voorbij komen met hun koffer. Ze zagen mij niet en even heb ik nog overwogen om de dame waarmee ik het onderweg wel goed kon vinden te roepen en wat troost bij haar te zoeken. Maar ik aarzelde te lang en ze was voorbij.

Onderweg in de trein naar Amsterdam kreeg ik wat meer van het verhaal van mijn vader mee en drong de werkelijkheid beter door. Het was enkele dagen voor mijn terugkomst uit Sri Lanka dat mijn vader Annie 's morgens slapend in haar stoel aantrof. Dat gebeurde wel vaker, dus hij probeerde haar wakker te maken. Dit keer was het geen dommelen en ze werd niet wakker. Toen heeft mijn vader niet de telefoon genomen en bijvoorbeeld een alarmnummer gebeld, maar is te voet naar de huisarts gegaan. Onze arts, Dr. Schuylenburg, hield praktijk heel vlakbij in de buurt. Het was misschien vijf minuten lopen. Ondanks de spoed heeft mijn vader plaats genomen in de volle wachtkamer en zijn beurt afgewacht. Dat klinkt nog steeds vreemd, maar misschien heeft hij geweten dat er geen hoop meer was en geen reden meer was voor haast. Ik heb het hem later nooit gevraagd. Wat er daarna gebeurd is en wie wat geregeld heeft heb ik nooit geweten. Ik denk wel dat zijn zuster Stien en haar man Wim, die redelijk in de buurt woonden, meegeholpen hebben om alles rondom de uitvaart te regelen. Ze vonden het niet nodig om mij terug te roepen uit Sri Lanka, want ik kon de begrafenis nog meemaken.

Die dag dat ik terugkwam ben ik eerst gaan slapen, ten eerste om het verdriet even te vergeten en ten tweede ten gevolge van de jet lag. Lang geslapen heb ik niet, ik voelde mij onrustig. Nog in de avond ben ik met de trein terug gereisd naar Nijmegen om mijn bagage weg te brengen en ook om wat passende kleding te zoeken. De dag erna was immers al de uitvaart op de Noorder Begraafplaats in Amsterdam Noord.

Van die uitvaart kan ik weinig herinneren, het leek een dag waarop je geleefd wordt, alles lijkt geregeld te zijn en geleid te worden door onzichtbare handen. Vaag herinner ik me de bijeenkomst na afloop in de aula voor de gebruikelijke koffie en broodjes waar ik onbekende familieleden ontmoette. Ik schreef al eerder dat ik nauwelijks contact had met de families van mijn beide ouders. Na de begrafenis zijn alleen de contacten met Tante Stien en Oom Wim sterk verbeterd. Zij woonden het dichtste bij, in Nieuwendam en ze waren voor mijn vader een gewillig oor. Na de uitvaart ging het gewone leven weer verder, ik meldde mij weer op mijn werk in Nijmegen, waar ik terecht kwam in een warm bad van begrip, voornamelijk dankzij mijn coach Martien. Op het graf moest nog een gedenksteen geplaatst worden, die heb ik volledig betaald om mijn vader te ontlasten.

Terugkijkend viel het mij op dat ik mij in de laatste dagen in Sri Lanka beroerd voelde. Was dat een vorm van telepathie, of de link tussen moeder en zoon die oceanen overspant? Het viel me ook op dat het afscheid van Annie, vlak voor het vertrek heel koel en kort was, bijna afstandelijk. Heeft ze haar overlijden voorzien, er bewust op aangestuurd of het misschien juist gedaan terwijl ik weg was? Ik zal het nooit weten.

Vader

De daarop volgende jaren moest mijn vader met zijn verlies leven. Regelmatig bezocht hij de begraafplaats en maakte van de beplanting een kunstwerk. De zomer brak aan en het was in dit jaar 1990 weer voor het eerst dat mijn vader Kees weer naar de caravan in Putten ging. Al sinds een paar jaar hadden mijn ouders daar op een camping een stukje grond gehuurd en daar een flinke stacaravan op geplaatst. Het was niet in Putten zelf, maar vlak er voor, in een gehuchtje dat Krachtighuizen heet. Slechts enkele zomers hebben mijn ouders daar doorgebracht. Toen het met mijn moeder slechter ging wilde ze ook niet meer naar de camping in Putten. Zeker drie jaar heeft die caravan daar onbewoond gestaan, terwijl de huur doorliep. Een paar keer per jaar ging ik er heen met de trein en de bus voor inspectie en ook om voor een paar uur even de ramen open te zetten om te laten luchten. Het gras op onze terrein werd enigszins bijgehouden door de beheerder die een paar keer per jaar met de grote grasmaaier langskwam. Daar op camping "De Berkenhof" bloeide mijn vader weer helemaal op. Hier kon hij zijn voorliefde voor plantjes gebruiken om al zijn energie in het onderhoud van de tuin te steken. Een paar jaar heeft hij daar de zomermaanden doorgebracht. In het voorjaar als de temperatuur wat beter werd hielp ik hem met de verhuizing, de hond Betsie en de kat Lotje gingen mee in een mandje. Eerst met de trein naar Ede, dan met de streekbus richting Putten en dan uitstappen bij de halte "Het melkmeisje". Dan was het nog twintig minuten lopen voor we op de camping waren. Vader Kees was nog in een redelijke conditie om dat allemaal te doen. Regelmatig ging hij wandelen en fietsen in de bosrijke omgeving van Putten en Krachtighuizen. Helaas heeft hij dat maar twee seizoenen kunnen doen. Jammer genoeg heeft het hondje Betsie ergens in dat tweede jaar het leven gelaten. In de zomer van 1991 is het beestje rustig gestorven in de caravan bij Putten en ergens daar in de buurt begraven.

In het begin van het jaar 1992 kreeg Kees last van zijn rechtervoet, het begon met een wondje aan zijn teen wat maar niet wilde genezen. Later werd het een zweer en een zwarte plek. Bij een onderzoek in het ziekenhuis constateerden de artsen dat de bloeddorstroming in zijn been niet goed was. Het was noodzakelijk om een bypass operatie aan een bloedbaan uit te voeren. Hoewel het een normale operatie leek, viel het toch tegen. Op de dag van de operatie ben ik 's middags vroeg van mijn werk gegaan om zo snel mogelijk op het eerste bezoeken in het ziekenhuis "Boven 't IJ" te kunnen zijn. Mijn paniek steeg toen ik hem niet op de verpleegzaal aantrof waar ik hem verwachtte. Een verpleegster verwees mij door naar de Intensive Care afdeling. Daar hanteerden men andere bezoeken, dus ik was eigenlijk te vroeg, of te laat of zoiets. Na aanhouden en omdat ik helemaal uit Nijmegen kwam lieten ze me toch tot de Intensive Care afdeling toe. Daar trof ik hem aan, nog niet zo lang na de operatie en omgeven met apparatuur en slangen. De bypass operatie was geslaagd, maar toch was er extra zorg nodig. Waarschijnlijk was er een kans op complicaties of iets dergelijks. Zeker twee weken moest Kees in het ziekenhuis blijven. De kat Lotje werd liefderijk opgevangen bij tante Stien.

Ondanks de bypass operatie ging het niet beter met de zwarte plek aan zijn voet. Het was geen suikerziekte, maar leek op langzaam afstervend vlees, door een te slechte doorbloeding. Een paar maanden nadien moest hij opnieuw voor een kleine operatie aan zijn voet naar het ziekenhuis. Men ging de plek 'schoonmaken'.

Op de dag van de behandeling ging ik met de trein weer snel na mijn werk naar het Amsterdamse 'Boven 't IJ' ziekenhuis. Weer trof ik hem aan op de Intensive Care. Wat begon als een kleine

behandeling eindigde in een amputatie van het rechter onderbeen. De chirurgen hadden het nodig gevonden tijdens de behandeling, terwijl Kees onder narcose was, het been vlak onder de knie te amputeren. Of dit een onvoorziene situatie was of waarom dit niet van te voren met mijn vader besproken was, is mij nooit duidelijk geworden. Toen ik hem die avond daar bijna in shock toestand in dat Intensive Care bed aantrof, wist ik dat discussie hierover achteraf zinloos was. Kees beseftte dat zijn leven door deze ingreep radicaal ging veranderen, vanaf dit moment was hij invalide.

Vanaf dat voorjaar van 1992 tot midden 1993 maakten Kees en ik een moeilijke periode door, die gekenmerkt werd door ziekenhuizen en revalidatiecentra. Het was ook het jaar dat Kees zowat een jaar niet thuis geweest is in de vertrouwde woning in Amsterdam Noord aan de Lavendelstraat. Gedurende dat jaar was de Burmeze kat weer te gast bij Tante Stien en Oom Wim. Ook zij gingen steeds meer hechten aan die lieve magere mini kat. Na een kort verblijf op de Intensive Care ging mijn vader voor twee weken de normale verpleegzaal weer op. De wond op de stomp onder de knieschijf genas volgens verwachting. Terugkeer naar de eigen woning was geen optie, omdat hij zich thuis niet alleen zou kunnen redden. De enige mogelijkheid was de opvang in een revalidatiecentrum. Met vervoer van het ziekenhuis werd hij overgebracht naar 'De Overtoom', de straat in Amsterdam Zuid waar een grote revalidatiekliniek gevestigd is. In hetzelfde gebouw zit ook het Centrum voor Orthopedietechniek met alle kennis en medewerkers op het gebied van orthopedische voorzieningen. Het plan was om hier gedurende enkele maanden te revalideren, een prothese aangemeten te krijgen en daarmee opnieuw te leren lopen. Het was voor Kees en ook voor mij een intensieve periode. Kees moest leren lopen met anderhalf been en twee krukken en ik bezocht hem twee maal per week in het revalidatiecentrum. De wond herstelde zich voorspoedig maar hij bleef pijn ondervinden, een verschijnsel dat fantoompijn genoemd wordt. Gedurende een paar uur per dag kreeg hij therapie om te leren lopen van deskundige therapeuten. Voordat hij zich zelfstandig kon voortbewegen gebruikte hij een rolstoel. De therapeuten prezen hem om zijn wilskracht en doorzettingsvermogen. Na enkele maanden van oefenen kon hij zich met twee krukken vrij door het instituut bewegen. Met één kruk lopen was nog moeilijk, maar wel een voorwaarde om weer terug naar huis te kunnen. De woning thuis had immers twee trappen. De volgende stap in het revalidatieproces was het aanmeten van een prothese, of te wel een kunstbeen vanaf de knie. Daarvoor moest eerst de wond aan de stomp zodanig hersteld zijn dat die de druk van een prothese kon hebben. Het heeft zo'n 6 maanden geduurd voor het zover was dat de afdeling Orthopedietechniek een kunstbeen kon gaan maken. Leren lopen met dat kunstbeen kostte weer enkele maanden en leverde nog te veel pijn op. Het moeilijke punt was de aankoppeling van de prothese. Zit het te strak dan is het te pijnlijk, ook omdat het halve lichaamsgewicht er op rust. Is de passing te los, dan is het ook niet prettig. Ik volgde het proces van revalidatie nauwgezet doordat ik tweemaal per week, direct na mijn werk, met de trein naar Amsterdam ging om vader op te zoeken. We praatten dan wat op zijn kamer, soms maakte ik met hem een wandeling door de tuin, Kees dan in een rolstoel en we dronken koffie in het café van het revalidatiecentrum. Het was voor mij een intensieve periode met veel reizen, maar het verstevigde de band tussen vader en zoon.

Vanaf het moment dat mijn vader het revalidatiecentrum in ging, beseftte ik dat het lastig was dat ik geen auto had. Het bezit van een auto zou essentieel kunnen worden voor het vervoer van mijn invalide vader, een model waar een rolstoel in zou kunnen passen zou handig kunnen zijn. Ik had wel een rijbewijs, maar na het rijexamen, dat was zo'n tien jaar geleden, had ik nooit meer een auto bestuurd. Dat probleem moest ik eerst oplossen. Ik meldde mij aan bij een autorijsschool in Nijmegen.

Mijn binnenkomst, "ik wil graag rijlessen, maar ik heb al een rijbewijs", wekte eerst wat verwondering. In totaal heb ik ongeveer tien rijlessen genomen die vooral mijn zelfvertrouwen verbeterd hebben. Ik hoefde dan wel geen examens meer te doen, maar toch heb ik de lessen afgesloten met een hele dag rijden. Van Nijmegen gingen we over binnenwegen naar Scheveningen, daar aan het strand een lunch en via de snelweg terug naar Nijmegen. Die dag heb ik ontzettend veel geleerd en was klaar voor de aanschaf van een eigen auto. Hoewel ik die auto eigenlijk al besteld had toen ik nog aan het lessen was. Het werd een nieuwe Suzuki Samurai, een kleine jeep in de kleur blauw. Het was een tweezitter op grijs kenteken en in de opbouw achterin zou eventueel een rolstoel kunnen passen. Mijn doel was om snel mogelijk na de rijlessen zelfstandig te gaan rijden. Het zelfstandig rijden in een gloednieuwe auto met weinig ervaring viel niet mee. Het klamme zweet brak mij regelmatig uit bij lastige verkeerssituaties. Vooral de eerste week heb ik veel geleerd over het verkeer, vooral de dingen die je niet moet doen, zoals het proberen te keren op een drukke doorgaande straat in Nijmegen.

Het was begin 1993 dat ik vader Kees kon ophalen in het revalidatiecentrum met de eigen auto en kon thuisbrengen na bijna een jaar van afwezigheid. Ook de kat Lotje kon weer terug en tante Stien vond het jammer want zij was gaan hechten aan het katje. Kees leerde zich te redden in het huis met z'n twee trappen. Op straat lopen met twee krukken ging redelijk goed. Kleine boodschappen kon hij zelfstandig doen, door een rugzakje te gebruiken, zo hield hij beide handen vrij. Traplopen had hij in het revalidatiecentrum geleerd. In de maanden na zijn thuiskomst moest hij nog geregeld terug naar het revalidatiecentrum, naar de afdeling Orthopedietechniek voor kleine aanpassingen en bijstellingen aan zijn kunstbeen. De stomp bleef pijnlijk, maar het was de fantoompijn die last gaf, daarvoor gebruikte hij een medicijn. Voor die bezoeken aan 'De Overtoom' nam ik steeds een vrije dag en bracht hem met mijn auto. Ook ieder weekend ging ik naar Amsterdam voor de noodzakelijke hulp. Ik vertrok dan op de zaterdagmorgen naar Amsterdam, zodanig dat ik er net voor twaalf uur was. Tijdens de lunch bespraken we dan de afgelopen week en stelde de boodschappenlijst voor Albert Heijn op. Dan haalde ik de grote boodschappen, zoals aardappels, kattenbakkorrels en altijd een kratje bier. De zaterdagmiddag besteedde ik voor mezelf met een wandeling door het centrum van Amsterdam. Voor het avondeten op de zaterdagavond hadden we twee standaard menu's, of ik ging naar de afhaalchinese voor twee porties, of we hadden gebakken vis met brood en zelfgemaakte soep van vader. Een vast ritueel was dan de koffie en gezamenlijk een keus maken voor de film op TV uit het aanbod van zenders. Omdat ik op zondagmorgen toch wel weer op de looptraining in het Nijmeegse bos wilde komen, moest ik dan de zondag behoorlijk vroeg opstaan in Amsterdam. Eerst nog even de noodzakelijke dingen doen, zoals de kattenbak verschonen, de vuilniszak alvast beneden aan de straat zetten en nog wat van die zwaardere klusjes. Om tien uur stipt was ik dan in Nijmegen om me bij de hardlooptrainer te melden.

Dat ritueel heb ik jaren zo vol gehouden. Het was zwaar, veel reizen tussen Nijmegen en Amsterdam en ik kon eigenlijk nooit op vakantie. Ik voelde de noodzaak om voor mijn vader te zorgen en te helpen met de dingen die hij niet meer kon. Het voelde goed en ik vond dat ik nuttig bezig was. Bij mijn vader voelde ik dankbaarheid, hoewel bijna nooit uitgesproken. Gedurende de week kwam Tante Stien langs op de fiets. Zij was iets ouder, maar nog steeds heel fit en zij verzorgde de was voor Kees.

In de zomer van 1993 ging Kees ook weer naar zijn caravan in Putten. Naar mijn gevoel zat hij daar beter en veiliger dan alleen op die bovenwoning in Amsterdam. Op die camping kende iedereen elkaar en hij kreeg veel hulp en steun van de beheerder en van de overburen. Die overburen waren aardige

mensen, een echtpaar op gevorderde leeftijd en ze waren altijd bereid om te helpen. Ook via die overburen en hun telefoon kon ik Kees bellen als het nodig was. Later heb ik Kees een mobiele telefoon cadeau gedaan.

Een aantal jaren ging het heel goed, in de winter woonde Kees in Amsterdam en zo gauw het goed weer werd spraken we een zaterdag af dat ik hem samen met de kat weer naar de caravan in Krachtighuizen zou rijden. Hij kwam de tijd wel door met tuinieren waardoor de tuin er steeds beter uit ging zien. Dat tuinieren en onkruid wieden kon hij zittend doen. Het grasmaaien deed ik als ik er in het weekend was. Na verloop van tijd kocht hij een kleine fiets, een vouwfietsje eigenlijk en hij vond een methode om zijn krukken op de fiets mee te nemen. Hij fietste niet hard en niet ver, maar hij had een tijdsbesteding. Als ik er in het weekend was, dan gingen we eerst samen boodschappen doen voor de hele week in de dorpskern van Putten en warme gebakken vis halen in een echte verse viswinkel. Dan zochten we voor de rest van de middag een doel uit waar we naar toe konden rijden. Dat kon een expositie zijn, of bijvoorbeeld de zandsculpturen aan het strand van Harderwijk. De avond brachten we dan ook gezamenlijk door bij het kleine tv'tje in de caravan. Steevast dronk hij dan iedere avond twee of drie flesjes bier. Ik dronk Appelsientje en at nootjes.

Het was op een vrijdag, het was 15 juli 1999 dat hij nog een afspraak had bij Orthopedietechniek in het revalidatiecentrum in Amsterdam voor een aanpassing aan zijn kunstbeen. Zeker twee maal per jaar moest hij daar wel heen. We hadden afgesproken dat ik een dag vrij zou nemen en Kees vanuit Putten naar Amsterdam, naar de Overtoom zou brengen en terug natuurlijk. Het was die dag dat ik in de ochtend de caravan binnenkwam, waar de buitendeur op een kier stond en de TV al, of nog aanstond. Op de tafel stonden twee lege bierflesjes. In eerste instantie zag ik geen Kees. Na even zoeken trof ik hem zittend op het toilet aan op de badkamer, de ogen gesloten. Ik probeerde hem wakker te schudden, maar dat had geen enkel effect. Ik vermoedde het ergste en vluchtte naar buiten. Toevallig zag ik net in het pad voor ons hek de beheerder, Gerrit, lopen. Ik riep hem naar binnen. Gerrit keek kort in de badkamer en zei: "ik zou maar 112 bellen". Zoals ik al eerder schreef had ik Kees een mobiele telefoon gegeven. Die telefoon trof ik aan op de bank in de woonkamer. Op dat moment kon ik redelijk beheerst het alarmnummer bellen. Gerrit heeft zich toen over mij bekommerd en er ook voor gezorgd dat de arts die er aankwam het campingterrein opgelaten werd en naar onze caravan gebracht werd. Wat er precies gebeurd is kan ik nu niet meer letterlijk verwoorden. Er kwam vrij snel een begrafenisondernemer, die overzag de situatie en ging over tot actie. Direct al vragen, waar moet Kees begraven worden? Er was mijns inziens maar één optie en dat was de Noorder Begraafplaats in Amsterdam Noord, waar ook mijn moeder negen jaar eerder begraven was. Wat is het nummer van dat graf? Welke muziek moet er gedraaid worden? Moet er cake of broodjes komen? Ik wist het allemaal niet en verzocht de begrafenisondernemer het alstublieft zelf uit te zoeken. De man begreep mijn situatie. Als laatste vroeg hij mij uit de kledingkast representatieve kleding uit te zoeken voor Kees. "Dan is het misschien beter als u nu even ergens anders heen gaat, zodat wij uw vader netjes kunnen meenemen", zei de ondernemer. Kees zat immers in pyjama nog steeds op het toilet. Door beheerder Gerrit werd ik rustig meegenomen naar het kantoor van de camping en daar was de al ingelichte eigenaar die mij probeerde in zijn woonkeuken te kalmeren. Met een paar koppen koffie kreeg hij mij weer tot bedaren. Ik bedacht mij wat ik nu moest doen. De familie moest ingelicht worden, maar wie precies? Ik wist het niet. Ik hoopte op de hulp van tante Stien en oom Wim. Ondanks mijn gemoedstoestand ben ik in mijn auto gestapt en naar de woning van oom en tante in Amsterdam gereden. Waarschijnlijk heb ik nog gezorgd dat de kat Lotje veilig in de caravan zat en de

deur dicht gedaan. De eigenaar van camping was bezorgd of ik nog wel kon rijden. Ik was vastberaden om toch te gaan en hulp te gaan zoeken bij Oom en Tante. Vanuit het camping kantoor had ik ze al telefonisch ingelicht, zodat ze voorbereid waren.

De rit naar Amsterdam heb ik overleefd en Oom en Tante waren bereid om alles verder te regelen zoals het verder inlichten van de familie. Ik had besloten dat het een sobere begrafenis moest worden. Rouwkaarten drukken vond ik niet nodig en ik verwachtte ook geen grote opkomst bij de ter aarde bestelling.

Hoe ik de dagen tot aan de begrafenis doorgebracht heb weet ik niet meer precies. Ik heb me afgemeld op mijn werk bij Philips door een telefoontje aan mijn baas met het verzoek om mijn verlies alleen te vertellen aan diegene die het echt moesten weten. Ik vond dat er bij de ter aarde bestelling door iemand gesproken zou moeten worden, misschien zou dat mijn taak zijn. Ik wist bijna zeker dat ik op moment niet uit mijn woorden zou kunnen komen. Daarom zette ik een tekst op papier om die door de begrafenisondernemer te laten voorlezen.

Zoals gepland was de begrafenis sober. Het verzamelpunt zou de woning van Oom en Tante Wim en Stien worden, die lag vlakbij de Noorder Begraafplaats. De verdere aanwezigen waren hun dochters met hun aanhang. Dan waren er nog enkele mensen die ik niet kenden. Meer als twaalf mensen zullen er niet geweest zijn. De muziek die gespeeld werd bij wegdragen van de kist was uitgekozen door de ondernemer, het was mooi, ik vond het goed. Gelukkig was de ondernemer begripvol en heeft mijn tekst bij het graf en na het laten zakken van de kist voorgelezen, ik had het niet gekund. Bij het weglopen van het graf werd ik omhelsd en getroost door mijn nicht Ria, ik was haar dankbaar.

Lotje

Dat was het dan, ik stond er nu alleen voor, ik was wees. De kat Lotje was er nog, maar hoeveel ik ook van het beestje hield, ik wilde geen kat thuis. In mijn dagelijks leven was ik bijna nooit thuis en zou dus nooit goed voor de kat kunnen zorgen. Ik zocht een goed tehuis voor de kat. Navraag bij collega's op mijn werk leverde niets op. Zelfs een collega die op een boerderij woonde wilde geen kat er bij. Ondertussen zat Lotje tijdelijk bij mij thuis, maar ze was van slag, schrikachtig, bang en kon niet wennen. Daarom ging ik op zoek naar professionele opvang en kwam op het spoor van een opvangtehuis voor katten in Culemborg. Daar konden ze Lotje wel aannemen, er was maar één voorwaarde en dat was de inenting tegen kattenziekte. Die had Lotje nooit gehad, dus moest ze eerst naar de dierenarts voor haar injectie. De dierenarts bij mij in de buurt, in Nijmegen, gaf de injectie. Maar deze arts beluisterde ook met de stethoscoop naar het hartje van de kat. Hij zei nog dat ze een zwak kloppend hart had en twijfelde of ze nog lang zou leven. Nog vol emoties van de afgelopen week heb ik toen Lotje naar Culemborg gebracht in een mandje. Het was een droevig afscheid van Lotje, niet alleen omdat ik van de kat afscheid nam, maar ook alle emoties van de laatste week kwamen weer los. Ik kon nauwelijks de medewerkers van het opvangtehuis bedanken, ik kon geen woorden meer uitbrengen. Lotje heeft nog maar een paar weken geleefd in het katten opvangtehuis. Ik kreeg een telefoontje dat het slecht ging met Lotje en heb direct de auto genomen en ben naar Culemborg gereden om op ziekenbezoek te gaan. Nog eenmaal heb ik Lotje daar gezien. Ze lag stil in haar hok, ze was nog magerder dan ik haar kende. De blik in de ogen van de kat vergeet ik niet meer. Ze keek me

me verwijtend aan als of ze zeggen wou: “wat heb je me aangedaan”. Een paar dagen later kreeg ik bericht dat Lotje overleden was.

Overweging

Als troost stel ik mij voor dat mijn vader zonder lijden of pijn zijn einde gevonden heeft. Het bewijs daarvoor zit hem in die twee lege bierflesjes op die tafel in de caravan. Ik wist dat het zijn gewoonte was, 's avonds naar de tv te kijken, liefst een spannende film en dan twee of drie flesjes Heineken daarbij drinken. Die twee lege flesjes bewijzen voor mij dat die avond normaal is verlopen. Aan het eind van de film is hij gewoon naar het toilet gegaan en daar is het hart om wat voor reden dan ook stil blijven staan. Met z'n 78 jaar heeft hij een mooie leeftijd bereikt, met nog een maand te gaan zou hij 79 worden, maar ik had graag samen met Kees zijn tachtigste verjaardag gevierd.

Nog een keer ben ik naar de caravan bij Putten teruggegaan om de persoonlijke spullen er uit te halen. Vervolgens heb ik caravan te koop gezet voor het onwaarschijnlijk lage bedrag van 1000 gulden. Ik had geen interesse meer in de caravan en de camping en ik wilde er van af. De beheerder van de camping heeft de verkoop geregeld. Daarna ben ik er nooit meer geweest.

Nu had ik dan nog het huis in Amsterdam, hoewel dus gehuurd onder de naam van mijn vader. Ieder weekend ging ik naar dat huis in de Lavendelstraat in Amsterdam Noord om telkens een kast of een lade leeg te ruimen en door alle persoonlijke bezittingen en documenten heen te kijken. Soms overnachtte ik er nog wel eens en ging dan zondag weer weg; net als toen. De eigenaar, dus de verhuurder, was nog steeds niet ingelicht en de huur van het huis liep gewoon door dankzij de automatische betaling vanaf de bankrekening van mijn vader. Er stond nog genoeg op die bankrekening om het huis nog een poosje aan te houden. Ik zag erg op tegen de grotere klussen, zoals de afvoer van meubels en het huis terugbrengen in de originele staat. Als ik het in dit tempo zou blijven doen, iedere zaterdag een paar uur, dan zou dat veel te lang gaan duren. Hier had ik hulp voor nodig. Toevallig vond ik een oplossing. Een collega van Philips had een zoon die in Amsterdam ging studeren en woonruimte zocht. De overeenkomst was snel gemaakt. Die student ging voor maximaal een jaar in het huis wonen in onderhuur tegen een minimale huurprijs. Als tegenprestatie spraken we af dat hij aan het eind van het jaar de woning zou leegruimen en in een staat terug zou brengen die de verhuurder zou accepteren. Zo is het gegaan, gedurende een jaar woonde die zoon daar met een vriendin en heeft de woning netjes opgeleverd. Na bijna twee jaar na het overlijden van mijn vader kon ik het huurcontract opzeggen en was ik van de woning af. Enerzijds een opluchting, anderzijds voelde het als een definitieve breuk met het verleden.

(Vijftien jaar na dato krijg ik nog steeds de tranen in de ogen bij het uittypen van het voorgaande verhaal)